

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. sz.
Kiadóhivatal:
Sándor régens-u. 39.
Sürgőnycim: „Délbácska”
Telefonszám: 137.

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy hóra - 15 dinár
Negyedévre 45 dinár
Félévre - 90 dinár
Egyes szám ára
75 PARA.

NOVISAD, 1922 június hó 22 | POLITIKAI NAPILAP | III. évf. 133. szám Csütörtök

A vízvezeték

kérdése hosszú évek óta reménytelenül vajudik városunkban. Novisad, a Vajdaság természetadta centruma lassan nagyvárossá épül ki. A belterületeken paloták és hatalmas szállodák épülnek, a külterületeken az egyik gyárépület a másik után emelkedik, ide összpontosul fokroltakra a Vajdaság egész gazdasági és kulturális élete. Novisad nagyváros lett, külsőségeiben legalább ezt mutatja. Utcáin autók verik fel a nyári port, este ivilámpák sugározzák a Főut felett a fehér villanyfényt — és a külterki utcákon lajtos kocsikon mérlik a vizet. Hát ez az, ami a legnagyobb jóindulattal sem nevezhető nagyvárosi jellegű intézménynek. A girhes gebéktől vont dőcögő lajtoskocsi, a nyikorgó gémmel felszerelt és rendszerint békával is ellátott kut épen-séggel nem járul hozzá a nagyvárosi külsőségek kidomborításához. A város külső karakterében, a gémeskut és az ivilámpa, az autó és a lajtoskocsi összetétele és a Nemzeti Színházban hiába éneklük a Carmen legszebb áriáit, a faluba oltott város hangulatát teremtí elő a lajtoskocsiról vásárolt „forrásviz” amit az ember a színház folyosóján, felvonások között élvezni kénytelen. Vízvezetékét a városnak: a tanács tegnap végre határozott. Ebben az esetben már tizedszer került napirendre a városi vízvezeték kérdése. A kiszélesített tanács tegnapi gyűlése a vízvezeték építésére szükséges hiteit is megszavazta és elrendelte, hogy a megépítésre vonatkozó pályázat a leg-rövidebb időn belül kiirassék. Hisszük, hogy a tegnapi gesztust, amely a köz egy régi óhajának teljesülését tette lehetővé, hamarosan követni fogják a tettek is. Hisszük, hogy kicsinyes szempontok, a vízvezeték megépítéséért, mint üzletért folytatott nemes, vagy kevésbé nemes versengés nem fogja a tervek megvalósítását elodázní. Az állandóan épülő és fejlődő dunaparti város épen eleget használta már a lajtoskocsik, a gémeskutak és a vén Duna szüretlen vizét. Ha a városi vízvezeték még ebben az évben elkészül (ami nem valószínű, az adminisztráció számtalan retortáiról lévén szó) akkor is tíz évvel később lett készen a kelleténél. A város minden polgára meleg elismeréssel fog adózni a kiszélesített tanács minden tagjának, ha hozott határozatuknak a legrövidebb időn belül érvényt szereznek. A vízvezetékhez a Duna szürt vizét akarják felhasználni. Egy évvel ezelőtt egy angol konzorcium kutakat akart furatni, aminek ma sincsen semmi akadálya. Lehet, hogy jó lesz a szürt Dunavíz is, csak a vízvezeték adja és ne a lajtoskocsi, vagy pedig a kutágas.

Az ellenzék obstrukciót kezdett

Beograd. Az ellenzék megkezdte az obstrukciót a választójogi javaslat ellen. A kormány ezenkíül még újabb nehé séget okoz a demokráta párt egy részének magatartása. A párt ma délután ülésén ugyanis 30 képviselő kimondta, hogy a választójogi javaslat ellen fog szavazni.
A parlament ülését esti 7 órakor nyitja meg Ribár elnök. Jenics tiltkár felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, amit az ellenzék nagy zajjal fogad.
Lázics Vojisláv nem tartja pontosnak a jegyzőkönyvet, mert az áll benne, hogy a ház a kormány nsprend javaslatát fogadja el, ez pedig nem fedt teljesen a tényeket. (Helyeslés az ellenzék padsoraiban.) Tiltakozik az ellen, hogy az elnök a tegnapi ülésen rendreutasította. (Nagy láрма. Elnök cseppet.)
Elnök: Kérem a képviselő urakat, maradjanak csendben.
Barics: A képviselőnek joguk van arra, hogy a jegyzőkönyvet megbirájják. (Nagy láрма.)
Elnök: Kérem a tiltkár urat, olvassa fel a jegyzőkönyvet. (Jenics tiltkár felolvassa.)

Derzsics I. áb kéri az elnököt, tartsa magát a házszabályokhoz.
Barics kéri az elnököt, miért kezdődött az ülés négy óra helyett esti 7 órakor.
Elnök: Mert a párok ülészetek.
Koracs: Miért nem válaszolnak a miniszterek a hozzájuk intézett interpellációkra? Ő is egy igen fontos ügyben terjesztett be interpellációt a közlekedési miniszterhez, de választ mindeztidélg nem kapott.
Elnök: A miniszterek eddig tényleg nem feleltek pontosan a hozzájuk intézett interpellációkra, bár a ház elnöksége erre több ízben figyelmeztette őket.
Kistán Edbin: A hadügyminiszter málg nem válaszolt a december 10-én hozzátetített interpellációra. Ugyancsak nem felelt a külügyminiszter sem.
Nincsic: Május elején érkestem vissza Genovából, tehát még nem válaszoltam.
Az ellenzék: Mit csinált a helyett se? (Valaki füttyöt.)
Elnök: Ki füttyöt?
(Senki sem válaszol.)
Az ülés még tart.

Katasztrófális ciklon Szlavóniában

Ledöntött épületek — Tönkretelt szőlők és gyümölcsösök — Százmilliók károk — Tojásnagyságu jég — Több ezer hold területén teljesen megsemmisült a vetés

Eszék. (A Délbácska tudósítójától.) Vasárnap délután Dolnji Miholjac vidékén óriási vihar dühöngött, mely óriási károkat okozott. Az eszéki vármegyei hivatalhoz érkezett eddigi jelentések szerint a ciklonszerű vihar leghevesebb volt Crnac és Viljevo községeknél volt. Az idei vetés néhány ezer hold területen teljesen tönkrement. A ciklon olyan erős volt, hogy az erdőben a fákat tövestől tépte ki. Számos ház beomlott. Az anyagi kárt legalább 200 millióra becsülik.
Mivel a vihar következtében az összes táviró- és telefonvezetékek elszakadtak, a vármegyei hivatal még eddig nem kapott semmi autentikus értesítést a vihar okozta károkról. Az első hivatalos távirat ma délután érkezett ide. A vármegyei hatóság Dolnji Miholjacra küldte Leskovar Adolf előadót a kár megállapítására és a segélyakció megindítására, Bozsics főispán pedig távirati jelentést küldött a beogradi kormánynak és Demetrovics zagrebi helytartónak.
Eszéken és közvetlen közelében, különösen Csepin községben pusztított különösen a vihar. Számos ház beomlott, a baranyai Csaklován és Szlatinán pedig erős jégeső volt. Eszéken a vihar délután 5 órakor érte el erős jégeső kíséretében tetőfokát.

Brodi jelentések szerint az ottani szőlőkertek a jégeső következtében teljesen tönkrementek. Tegnapelőtt óta Eszéken állandóan zuhog az eső. A hőmérséklet elérte az őszi nivót.
Cabunában vasárnap este tojásnagyságu jég esett. A termés teljesen tönkrement. Az egyes szállásokon a jég a szárnyasjószágot teljesen elpusztította.
Ma délután helyreállt a telefonösszeköttetés Dolnji Miholjaccal. A részletes jelentések szerint a ciklon délután 4 órakor kezdődött, melynek katasztrófális következményei voltak. Dolnji Miholjácra a vihar ledöntötte az állami szeszgyár kéményét.
A kémény közepén ketté tört és óriási robajjal összedőlt. Számos háznál a vihar elsodorta a tetőt, a házak pedig összerombolódtak. Magában Miholjac községben alig maradt egy ép ház. A község külső képe földrengés utáni látványra emlékeztet.
Emberéletben szerencsére nem esett kár. A közeleső községek közül a legrosszabbul jártak Viljevo, Csadravica és Podgajci, ahol a jégeső a vetésnek mintegy 80 százalékát tette tönkre. A lakosság körében nagy az izgalom, mivel a termés elpusztulása miatt nagy inség-től tartanak.

Az egész világ tüntet a békéért július 29-én, a világháború kitörésének évfordulóján

Az angol „no more war!” — mozgalom akciója

Július 29-e egy hatalmas világdemonstráció napja lesz. Az angol „no more war!” (soha többé háborút!) — mozgalom vezetősége körirában fordult a világ összes pacifista és népszövetségi szervezeteihez, hogy július 29-én, a világháború kitörésének évfordulóján hatalmas békedemonstrációkat rendezze az összes országokban. Eddig a legkülönbözőbb országok szervezetei határozták el, hogy követik a londoni pacifista szövetség felhívását és július 29-én hatalmas népgyűléseket és tüntető felvonulásokat rendeznek a háború ellen. Az osztrák népszövetségi liga elnöke, Dumba Constantin, a monarchia utolsó amerikai nagykövete a következőket mondta a július 29-i demonstrációról:

— Az osztrák népszövetségi liga már foglalkozott a „no more war!” — mozgalom felhívásával és csatlakozott hozzá. Reméljük, hogy Ausztriában hasonló módon fog lefolyani a háború elleni demonstráció. Evvel is dokumentálni akarják, hogy a békés ujjáépítés munkájában együtt akarnak működni az összes kultur nemzetekkel. Az osztrák népszövetségi liga egyáltalán minden nemzetközi mozgalomból ki akarja venni részét. Így részt vett a portorosei konferencián és a barcelonai közkeletűségi tanácskozások előkészítésében is. Azonban a nemzeti kisebbségek is élénken foglalkoztatják és része volt a prágai kisebbségi konferencia elé terjesztett határozatok

megalkotásában is, mivel az ezt előkészítő brüsszeli és müncheni konferenciákon intenzíven részt vett. A „no more war!” akcióját is a legnagyobb mértékben helyesli és abból az alkalomból is meg akarjuk mutatni, hogy Ausztriában a pacifizmus nem pusztán frázis.

* * *

Értesülésünk szerint az összes utódállamok népszövetségi ligái foglalkoztak már a július 29-én megtartandó békedemonstráció tervével és minden országban már folynak az előkészületek. A ligák állítólag fel fogják hívni az országokban megjelenő napilapokat, hogy ezen a napon ünnepi számot adjanak ki, amely a békemozgalmakkal és a háború elleni törekvésekkel foglalkozzon.

Novisadon is megfogadják ünnepelni a világbéke napját. Az egyházak barátsága nemzetközi ligájának jugoszláv szekciója július 29-én nagy békétüntetést rendez Novisadon. Az ünnepség délelőtt fél tíz órakor kezdődik a gör. keleti püspöki templomban ahol Csirics Irinej dr. püspök fog előadást tartani, innen testületileg vonulnak a református templomba, ahol Horváth Lajos ref. lelkész beszél, végül az evangélikus templomban Lundohl Fülöp svédországi lelkész mond beszédet. A felvonulás után ünnepi gyűlést tartanak, Radonics püspök elnökléte alatt.

Látogatás a filmvárosban

A középkorból a Meseországba — Modern Potemkinek városa

Berlin. Villamoson, vagy városi gőzvasúton mástól óra alatt érünk ki Berlin egyik déli külvárosába, Tempelhofba. Itt van a Satollégynek, Németország legnagyobb csokoládégyárának nemrégien leégett hatalmas gyárépülete és itt van az Ufa („Universum Film Aktiengesellschaft“) filmvárosa is. Gyárépületek mentén, az Oberlandstrassén végighaladva már messziről különös épületek, égnemeredő puszták falak tűnnek fel. Érthetetlen látvány annak, ki nem tudja, hogy ez a filmváros. De tud róla majdnem minden berlini. Nyáron sokan jönnek ki bámeszködni. Van mit látni bőven. Különösen felvétel idején. Képzeli csak egy nagyobb szabású filmjelenetet, melyben fantasztikus öltözötű emberek hatalmas tömege szerepel. A fáradságot és időt nem kímélő berlini kiránduló valóságban látja ezeket a nagyszerű jeleneteket, élő művészekkel. Szemben a filmvárossal, az út baloldalán vannak a műtermek. A kapu mellett kis házikóban portás őrködik. Nem olyan könnyű ide bejutni. Előzőleg levélben kértünk engedélyt a telep megtekintésére, de most is, hogy az engedélyt megkaptuk, előbb elkönyvelnek bennünket. A portás beírja személyi adatainkat egy könyvbe és kis cédulára is, amit az irodába küld be. Adataink között szerepel többek között, hogy ki hívtott, mit akarunk beszélni? Egészen mulatságos kezdet. Nemsokára megérkezik az értesítés, dr. König Arthur vár bennünket. Megkértük, mutassa meg nekünk a telepet. Az igazgató készséggel áll rendelkezésünkre.

— Az „Ufa” — tájékoztat előbb az igazgató — Németország legnagyobb filmvállalata; kétszázmillió márká alapítókéval alakult. Körébe tartoznak a következő filmvállalatok: a „Messter”, „Unlon”, „Gloria”, „Radais”, „Henny Porten”, és az „Ossi Oswald”. Itt a főtelepen négy nagy műtermünk van. De egyik-másik alvállalatunknak külön műterme van. Berlinben összesen legalább száz filmvállalat van, ezek közül harminc nagyobb szabású; a többinek nincsen saját műterme, ezek egy-egy film elkészítéséhez a mi műtermelünket bérik ki és tőlünk kapják kölcsön a kellékeket is.

Az első műterem, melyet a bevezető ismertetés után megtekintettünk, a legnagyobb volt. Hatalmas hombár, akárcsak egy nagyváros fedett pályaudvara. A falak és a tető üvegtől vannak. Benn: furcsa szerkezetek, állva-

nyok, színpadok, különböző kellékek és reflektorok egész légiója. Az egyik reflektorra az igazgató felhívja a figyelmünket: higanylámpa. Új találmány, korszakalkotó a színpadi világítás terén. Teljes illuziót keltező nappali fényt ad, napsütéses nyári hangulatot.

A falak mellett díszleteket látunk: történelmi stílusúak és fantasztikusak. Királyi palota szobájának egy fala dombormű díszítéssel, rokokó stílusban; mellette Indus báivány, trónterem részlet, oltár és egy fantasztikus díszlet, melyről nem tudtuk megállapítani, mi csoda. De kisült, hogy tulvilági butordarab. Zavartan meategettük tudatlanságukat: bizony nem nagyon tudtuk eddig, milyen butorokat használnak a tulvilágon.

A filmvállalatnak hatalmas díszlettára van, a műterembe csak azokat hozzák fel, melyekre a készülő fővételre éppen szükség van. Ebben a műteremben készülték a: „Du Barry”, „Golem”, „Boleyn Anna”, „Sappho”, „Sumurum”, „Magasszori Fenség” című filmek, melyeket a legnagyobb német filmrendező, Lubitsch rendezett. Most egy „Vanina” című film készül, melynek tárgyát Stendhalnak hasonló című novellájából vették.

Az átvarázsolt város

A főműterem után megtekintettük a filmvárosát. Nagyon érdekes látvány. Egy négyemeletes deszkafalról azt magyarázta az igazgató, hogy égő bérpalotához szolgált díszletül. A ház külsejének a darabban jelentős szerepe volt és így az égésnél ugyanannak a homlokzatnak kellett szerepelnie. A deszkafal annak idején egy igazi bérház képét mutatta, a felvétel után leszerelték a kiálló részeket és most pusztán mered az égnék. Az ablakok helyén maradt nyílásokon keresztül vígan játszadozik a kora tavaszi szél. Pedig annakidején ugyancsak rémületes látványt nyújtott ez a ház. Az ablakból lángok csaptak elő. (Az ablak mögött elhelyezett bádorgtálokban nagy füsttel égett valamilyen anyag.) Rémmült emberek sikoltottak segítségért, a tűzoltók pedig mentőcsöveken keresztül dobálták le négyemeletnyi magasságból a szegény napidíjas statisztikát.

A leégett ház mellett hasonlóránnyu két falból álló épület áll. Ez színház volt és a „Sappho”-hoz szolgált díszletül. Négyemeletes magas és a párisi nagyoperát ábrázolta. Né-

hány lépéssel az ujkorl Páristól a középkori Prágába jutunk, ahol a „Golem” című film eseményei zajlottak le

A Gólemvárost egy Poltzig nevű tanár építette teljesen korbü stílusban. Keskeny, követett utca, kétoldalas jellegzetesen középkori házakkal: elől egy saroképület, kiálló vasrudon csüngő lámpással. A város kihalt, nyomozó csönd uralkodik. Mintha dögvész, vagy háború minden lelket kipusztított volna. Középkori históriák, a történelem és történelmi regények hősei elevenednek meg képzeletünkben. Prágából kijutva, néhány lépéssel Meseországba jutunk. A fantasztikus, mesebeli házak között szétáradó kísérteties hangulat elátkozott város képét idézi fel bennünk. Képzeletünk csponogását azonban megszakítja egy berregő autó túlkölte. Nem nagyon illik egy filmgyőzők autótaxijára ennek a Meseországban a hangulata. De a filmgyőzők valóság és hangulat között igazit keresik, ott kell hagyniuk a gyermeki álmok várcsát.

Többszörös gyilkosság.

Az egyik kisebbik műteremben főlvétel készítenek amerikai stílusban detektívfilmet. A díszletekkel telerakott műteremben mozgalmas élet van. Rendező, díszletzők, kosztümös művészek járnak-kelnek, beszélgetnek. Az egyik sarokban fotografálnak. A díszlet sarokház képét mutatja a földszintől az első emeletig. Sötét van, éjjeli támadást inscenálnak. Egy a'acsoy, potrohos embert, nyilván bankigazgatót megtámad egy csirkefogó. E ősb ki próbálják, hogy jól megy-e? A kis potrohos nem hagyja magát, bírkóznak egy kicsit, végül az utonálló mégis csak beledől a kezét. A bankigazgató lerogy, majd újból felkel és barátságosan, mosolyogva megbeszél valamit a gyilkosával.

Újból kezdik a támadást, de most a rendező megmenti a bankigazgató életét azáltal, hogy szól a gyilkosnak, hogy hagyja abba. Ekkor maga lép az utonálló helyébe és megmutatja, hogy kell helyesen utonállni. Olyan meggyőzően csinálja a dolgot, hogy a bankigazgató elégedetten szól: „Látjátok mennyivel jobban gyilkol meg a rendező ur. Ő igazi szakember”.

Ezekután a kitanított csirkefogó is sokkal hatásosabban gyilkolhatja a potrohost, miután meghalt, fölkel és megusszonnázik. De ezt az operatőr már nem kurblizzá.

A kelléktár

Külön látványosság. Egy raktárban, mely valóságos barár, házleszközök vannak felhalmozva. Konyhaberendések, különböző tárgyak, telefonok, mindenféle apróság, amire csak a mindennapi életben a lakásokban szükség van. Itt vannak a kisebb lakásdíszek, szobrok, vásák asztallámpák stb.

A mennyezetről celliárok csüngenek, akárcsak egy lámpakereskedésben. Külön képtárunk is van. Modern és régi festmények reprodukciói, köztük a nagy olasz mesterek néhány műve is, remek rájámban, uralkodókat és lovagokat, valamint polgári ököket ábrázoló családi képek, fényképek stb. A butorraktár, mely nagyobb bármely butorkereskedésnél, több részből áll.

A nagyobb butordarabok raktárban ágyak és szekrények vannak: modernek és régik továbbá oliárok, trónusok stb. A kisebb butordarabokat tartalmazó helyiség főként székkel, színházi padsorokkal, klubfoteljekkel stb. van telerakva. A butordarabok nem markírozottak, bármely fényesen berendezett lakásba fel lehetne őket használni.

A vállalatnak saját asztalos, festő és varróműhelye van, ahol a kellékeket készítik, javítják és átalakítják.

Végül megnéztük Asta Neilsen öltözőjét három elegáns szoba és fürdőszoba. A filmszínésznő életé, különösen az előrangúaké annyira érdekes és változatos, hogy méltányolni tudjuk ama sok ezer leány sóháját, kik így panaszkodnak: „Nagyon szeretnék filmszínésznő lenni, mert van szép arcom, alakom és tehetségem hozzá; de sohasem leszek belőlem világhírű filmszínésznő, mert a mamám nem enged!” ... Lehet, hogy a mamák szigorúságán mulik, hogy nincsen kétszáz ezer Asta Neilsenünk.

Az erdélyi görögkeleti egyház visszatér a római pápához

Nagyjelentőségű elhatározás előtt állanak a keleti egyházak

Kolozsvár, jun. 20. Az erdélyi görög keleti egyház kebelében, az orthodox vallás történelmében korszakot jelentő átalakulás van készülődésben. Nem kisebb esemény érlelődik meg a keleti egyház kebelében mint

a római egyház kebelébe való visszatérés,

amelytől majdnem egy ezredéve szakadt el a keleti egyház, alapját vetve ezzel a nagy vonalú történelmi tényre a bizánci egyház hatalmának, amely a keleti államok keresztény lakóit meghódította.

A hír, hogy a két egyház között tátongó szakadék között magas egyházi körök hivatkozandóknak venni, egészen megbízható forrásból merítettük és bár a terv egyházi jogi és alkotmányjogi végrehajtása még kezdeti állapotban van, a nagy történelmi esemény benváltását a legmagasabb körök is oly ószintű óhajják, hogy a két egyház frigyegyesülésre nem fog sokáig késni. Informátorunk a következőkben hozta a rendkívül érdekes terv okait és történelmi szükségességét.

A román görög keleti és román görög katolikus egyház évszázadokon keresztül nem nézte szívesen, hogy a román nyelvű lakosság kétféle szakadt, kétféle kereszt hirdette az Istent templomán és kétféle ige hangzott el papjainak ajakán. Nemzeti szempontból sem tartották ezt — különösen az erdélyi románok körében előnyösnek, — más részről pedig papjainak nevelése és műveltsége tüntetett fel a két egyház között nagy differenciát. A görög keleti és görög katolikus egyház között e miatt titkolt antagónizmus fejlődött, amelyet csak két testvéregyház összerasztásával lehet megszüntetni.

Ennél pedig mi sem könnyebb. A két egyház között csak hierarchiai különbség van, mert a hittételek teljesen azonosak, legfeljebb csak a humouison és homoluson évezredes harcát döntjük el békésen. A keleti egyház elszakadását keletől és a római pápa, mint legmagasabb egyházi fenhatóság elismerését azt is felszínre dobta, hogy a cárizmus megszűnésével vitássá vált az a kérdés is, hogy a román görög keleti egyház a cári uralom megszűnésével kit tartson fejének? A két egyház egyesítésének gondolata itt Erdélyben merült fel először s a világi intelligencia örömmel csatlakozott a nyugati kultúrához közelebb orientáló ideához.

Az antantsajtó a magyar választásokról

Erélyes rendszabályokkal biztosítják a magyar parlament munkarendjét

Budapest, (Eredeti távirat.) A ma délelőtti rendkívüli minisztertanácson a pénzügy miniszter bemutatja az indemnitási javaslatot, valamint azon pénzügyi és közigazgatási javaslatokat, amelyeket a mai pártközeli értekezleten ismertettek. A javaslatok rögtön az elnökválasztás után, tehát még e héten napirendre kerülnek. Az egységes pártban hangzattak, hogy az indemnitás megadását feltétlenül biztosítani kell, szükség esetén 8—15 órási ülésekkel is, ha kell a szigorított házszabályok alkalmazásával is, de biztosítani kell a nemzetgyűlés munkarendjét. Az egységes párt bizik abban, hogy a nemzetgyűlést sikerülni fog az alkotó munka terére vezetni. Ma délelőtti feltűnően egy órákor megkezdtek a mandátumok át vizsgálását. A jelentést holnap tejesítik a nemzetgyűlés elé.

Az antantsajtó a magyar választásokról.

Páris, (Eredeti távirat.) Az angol és francia sajtó a magyar választások végleges eredményével foglalkozva, megállapítja a kormány komoly többségét. Az elsőben bekerült szocialisták számát feltűnőnek mondják, s remélik, hogy a megzavart szociális egyensúly hamarosan helyreáll. A szélső legitimisták bukása mutatja, hogy az ország belefáradt a kalandos

politikába. A cikkek végeredményben azon reménynek adnak kifejezést, hogy az esztélyek közötti teljes kibékülés és a szomszédállamokkal a normális kapcsolat hamarosan helyreáll.

Budapest, (Eredeti távirat.) Nagyatádi Szabó István tegnap délután hivatalba lépése alkalmával a földmivéletségügyi miniszterium tisztviselőinek üdvözlését megköszönve, kijelentette, hogy a földbirtokreform végrehajtását teljes erővel elő kell mozdítani, mert az idők igazolják, hogy a népet minden szélső irányzattól visszatartani csak a középúton haladva lehet. Szabó miniszter azon reményének adott kifejezést, hogy a földreform teljes egészében végrehajtható lesz. A legfőbb célunk — mondta a miniszter — a gazdasági megerősítés, mert egy gazdasági csőd tönkretelne bennünket.

Budapest, (Eredeti távirat.) A keresztény egység pártja a nemzetgyűlés alelnökévé Huszár Károlyt jelölte.

Nyolcezer korona egy tisztviselő-telek ára

293 tisztviselő kapott parcellát — 1925. december végéig fel kell építeni a házakat Nem lehet üzérkedni a telkekkel — Az állam segítsége — Külföldi kölcsön terve

(Saját tudósítónktól.) A tegnapi városi közgyűlésen a kibővített tanács megszavazta a városi és állami tisztviselők részére mérsékelt áron eladásra kerülő háztelkeket. A tanács javaslatát Tapavica György dr. városi gazdasági tanácsnok dolgozta ki, épen azért hozzáfordult munkatársunk, hogy ezen nagyfontosságú kérdésben bővebb felvilágosítást nyerjen. Tapavica dr. a hozzáintézett összefoglaló kérdésre a következőket válaszolta:

A tegnapi közgyűlés határozata értelmében 293 tisztviselő és állami alkalmazott kapott háztelket. Ezek közül 55 városi tisztviselő, 224 köztisztviselő és 14 állami alkalmazásban levő díjazott és szolga. A háztelkek a hídsánc helyén, a Futakl-ut mentén és a Strandhoz vezető ut két oldalán kerülnek kiosztásra. Hogy ki melyik helyen kap földet, az végeredményben a tanácstól függ. Az egyes parcellák nagysága 150—300 négyszögöl között váltakozik, ára pedig 8000—12.000 korona. A tanács, hogy minden tekintetben szociálisan járjon el, a fizetést illetőleg úgy határozott, hogy a telkár felét az átadáskor kell megfizetni, másik felét pedig 1926 január 1-én. Ebben az esetben a tisztviselőknek a fennmaradt összeg 6 százalékat kamat fejében kell befizetni a város házipénztárába.

A tisztviselők már most tömegesen keresnek fel, hogy kívánságaikat előadják arra vonatkozólag, hol szeretnék telket kapni. Ez azonban teljesen céltalan, mivel — mint már mondtam — a tanács fog arról határozni, hogy ki melyik parcellát kapja meg. Erről azután írásbelileg fogunk mindenkit értesíteni.

A telektulajdonosokra bizonyos kötelezettségek is hárulnak. A város az olcsó parcellák kiosztásával az inséges lakáviszonyokon akar segíteni és éppen ezért arra kötelezte a tulajdonosokat, hogy 1925. december 31-ig építsék fel házaikat. Ezt a határidőt azért állapítottuk meg, mert 1926. január elseje után már szabad lesz a földmérés és ilyen körülmények között a tisztviselők nagy része nehéz helyzetbe kerülne. A házi urak ugyanis alaposan igyekeznek majd felhasználni a felmondási és lakbéremelési jogot, ami természetesen előszörban a fixizetési tisztviselőt fogja sújtani. Így tehát a tisztviselők érdeke, hogy addigra felépítsék házaikat. Attól, aki addig az ideig nem fejezte be az építkezést, a város visszaveszi a telket és visszaadja neki a vételiösszeget. Kivételes esetekben azonban a tanács meghosszabbíthatja ezt a határidőt.

A város biztosítékokat akar szerezni arra vonatkozólag, hogy a tisztviselő parcellákkal szemmeléle üzérkedés ne történjék. A telkekönnyben bekebelezük, hogy 1925. december 31-ig fel kell építeni a házakat és felépítés előtt a telket nem szabad eladni.

A házhelyek kiosztásánál a köveke őket vettük figyelembe: elsősorban a városi tisztviselők kapnak telket, azután azok az állami tisztviselők, akik vagy itt születtek vagy legalább 10 éve itt laknak, harmadszor azok az állami tisztviselők, akik két éve laknak itt, a többi telket pedig a fennmaradók közt osztják fel.

Debrecen, (Eredeti távirat.) A városnak mind a három kerülete az ellenzéki pártok jelöltjeit küldte az utolsó választások alkalmával a nemzetgyűlésbe. Az ellenzék ezen győzelme a város kormánypárti polgárait most szervezkedésre bírta és hogy a kormányzóhoz és a kormányhoz való hűségüket bizonyítsák, elhatározták, hogy nagy küldöttséggel ragaszkodókat fejezik ki a kormányzó és a kormányelnök előtt.

Budapest, (Eredeti távirat.) Az árutörszén tegnap híre járt, hogy a kormány a tisztviselők meg fogja nehezíteni és az eddig 20 kor. illetéket 25 koronára emeli fel. Mióta ez a hír a nyilvánosság elé került, azóta a buza ára két nap alatt 200—300 koronát esett. A kormány ezzel az akciójával a magas liszt- és buzaárakat akarja letörni. A hír úgy a törszén, mint a termelők közt nagy meglepetést keltett.

Ami az építkezés költségeit illeti erre vonatkozólag merülhetnek fel aggályok, remélem azonban, hogy ezt a kérdés is sikeresen megoldható. A tisztviselőknek elsősorban szövetkezni kell és ilyen alapon hozzájárul az építkezéshez. Ilyen módon az állam főleg olcsó építőanyagot adhatja a tisztviselőknek esetleg még kölcsönt is adhatna olcsó kamattal. Általános az a nézet, hogy inkább külföldi kölcsönt kellene felvenni, mert ebben az esetben, nem kellene tartani a dinár árfolyamhullámzásának esetleges káros következményeitől.

A város a maga részéről mindent megtehet, hogy a tisztviselőket olcsó telkekhez juttassa, most már rajtuk múlik, hogy ezt praktikusán ki is használják.

Az új osztrák jegybank

Bécs, (Eredeti távirat.) A bankok, bankárok, takarékpénztárak, képviselők, a szövetségi kancellár, pénzügyminiszter és az osztrák magyar bank képviselőinek jelenlétében ma éjjel tartott ülésén a kormánnyal egyetértően végleg elhatározták az osztrák köztársaság jegybankjának megalapítását. A részvénytőkét 100 millió svájci frankban állapították meg, melyből egyenlőre 60 millió kerül aláírásra. A jegybank alapításáról szóló törvényjavaslatot még ezen a héten terjesztik a nemzetgyűlés elé.

Páris, (Eredeti távirat.) A svájci vasuti társaságok kormányuktól utasítást kaptak, hogy a vasuti jegyek ára fejében osztrák pénzt ne fogadjanak el többé.

A burgenlandi választások eredménye

Savanyukút, (Eredeti távirat.) A burgenlandi képviselőválasztások eredménye a következő:

szociáldemokrata	13,
keresztény szocialista	10,
parasztpárti	6,
nagynémet	4.

Véres fascista zavargások Triesztben

Trieszt, (Eredeti távirat.) A fascisták és kommunisták közötti harcok tovább folytatók. A hangulat egyre izzóbb. Bizánci kommunista községtanácsos a fascista támadás alkalmával szenvedett sebesüléseibe belehalt. 10 fascista megtámadott 300 munkanélkülit. A támadás folytán rettenetes pánik keletkezett. A halottak és sebesültek számát még nem állapították meg.

Nem kell devizaengedély az április 25-ig érkezett postacsomagokra. A novisadi kereskedelmi és iparkamara jelenti: Számos kereskedő, aki külföldről postacsomagokban kapta áruját, nem tartotta be a pénzügyminiszter utasításait és nem szererte be a szükséges dezaválás-engedélyt. Ennek következtében a vámhatóságok megtagadták az áru elvámolását, úgy, hogy ma a postákon való elvámolás hever a külföldi postacsomagokhoz. Hogy ez a torlódás elkerülhető legyen, a pénzügyminiszter megengedte, hogy az ezévi április 25-ig érkezett postacsomagok devizaengedély nélkül is elvámolhatók, továbbá azok a csomagok is, amelyek olyan árut tartalmaznak, melyek behozatala nem tilos. Amennyiben ez az áru magánüzemű házi szükségleteit fedeli, vagy mint érték nélkül van feladva, vizavásárlási engedély. Azok a kereskedők, akiknek címére az áru április 25-ike után érkezett meg, kötelesek a Narodna Banka devizabizottságánál mielőbb beszerezni a szükséges devizaengedélyt. A Narodna Banka bizottsága az ilyen ügyeket soronkívül elfogja intézni.

A Strand első színesein illusztrált száma pénteken délelőtt jelenik meg gazdag tartalommal. Mindenütt vásárolható.

A budapesti kereskedők monstre-gyűlése a házbéremelés ellen. Budapestről jelentik: A fővárosi kereskedők és iparosok tegnap elhatározták, hogy csütörtökön délelőtti monstre-gyűlésen tiltakoznak az üzletek béreinek felszabadditása ellen. A nagygyűlés ideje alatt délelőtti tíz órától 12 óráig Budapest összes üzlettel zárva maradnak. A háztulajdonosok ugyanis kérték, hogy az 1917. évi bérszabvány szerinti, vagy amennyiben rájuk nézve kedvezőbb a mai bérszabvány követelhesseik. Béthlen miniszterelnök fogadja hajlandó holnap a nagygyűlés három kiküldöttjét, akik át fogják nyújtani a kereskedők és iparosok béremelési javaslatát.

Képviselők a zagrebi mintavásáron. Holnap este dr. Markovics Lára vezetésével 70-80 képviselő utazik a zagrebi mintavásárra.

Bemutatták az esküvői ünnepségről készült filmet. Emlékeztetés, hogy a novisadi esküvői ünnepségekről annak idején filmtelvételeket készítettek. Az ünnepségek minden mozzanatát megörökítő filmet szerdán este meghívott közönség előtt mutatták be az Erzsébet mozgóban. Nyilvános bemutatója ugyanott lesz, hétfőn, amikor a B. B. B. novisadi egészségügyi osztálya be fogja mutatni a „Nyiasatok ki szemeltek” című egészségügyi propaganda filmet is. Az előadások bevételének tíz százaléka a Novisadon felállítandó Mária anya- és csecsemővédő egyesület alapja javára fogják fordítani.

Világutazó holland újságírók Novisadon

Kerékpáron bejárják az egész világot

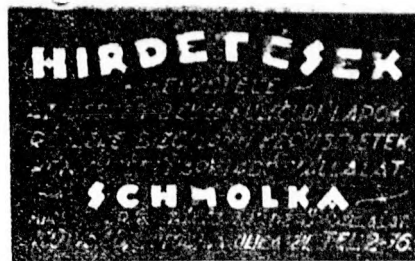
(Saját tud.) A Szloboda szálló udvarán tegnap este csoportosuló embertömeg vett körül két öles természetű, napbarnított arcú idegent, akik tört némeiséggel beszélgettek néhány novisadi uriemberrel.

Hamarosan kiderült, hogy a két idegen holland újságíró, akik 1921 júniusában, tehát ezéltől egy évvel indultak el a hollandiai Haarlemből, azzal a céllal, hogy az egész világot bejárva az esperantó nyelvnek csináljanak propagandát. Az érdekes terv megvalósítására a két újságíró kerékpáron vállalkozott. Az elmúlt egy év alatt hét államot járják be, speciális szerkezetű kerékpárjukon, amely minden elképzelhető utfelszereléssel el van látva. A két újságíró neve: Seubring Gisbertus és Ruurd Stooflye. Seubring az ut megkezdésekor a felmutatott fényképes igazolvány szerint meglehetősen elhízott állapotban lehetett, azóta saját bevallása szerint ölelte 15 kilogrammjal könnyebbítette meg.

Seubring levelezője a „Haarlemschke Courant”-nak, amelyben eddigi utjokról már nagyon sok érdekes uteljárás jelent meg. A két világjárót mindenütt a legnagyobb előzékenységgel fogadták. Seubring a magyaror-

szági fogadtatásuknál tapasztalt előzékenységről különös elismeréssel nyilatkozott.

Terveik szerint utjuk öt évig fog tartani és be akarják járni ezen idő alatt a föld összes lakott helyeit. Seubring társa azonban már klissé tulajdonosan lefogyott állapotban reprezentálja a holland sajtót s ha ebben a tempóban folytatja, a világkörüli utat alighanem kénytelen lesz befejezni még ebben az évben.

Tőzsdéi árfolyamok.

Zürich, június 21 Zárlat. Berlijn 164 (164), Hollandia 20325 (20225), Newyork 527 (52950), London 2326 (2333), Páris 4565 (452), Milánó 25725 (2555), Prága 10.05 (10.05), Budapest 56.50 (57), Zagreb 175 (177.5), Varsó 11.75 (12), Bécs 3.50 (3.75), bélyegezett osztrák korona 3.75 (4).

A novisadi terménnytőzsde hivatalos jegyzései június 21-én. Bácskai buza kínálat 375 szerémi buza kötés 375, zentai buza kötés 375, szlavóniai árpa kínálat 295, szerémi zab kínálat 305, bácskai tengeri novisadi kereslet 302.50 kötés 305—302.5, bácskai kereslet 302.50 kötés 301.25, bánáti kereslet 292.5 kötés 297.5—292.5 bánáti ab sleg kötés 318.75, szerémi bab kínálat 250, bácskai bab kereslet 237.5, muharmag kereslet 325, nullás liszt kínálat 550 kötés 550—545, főzölliszt kínálat 520, kenyérliszt (6) kínálat 475, kenyérliszt (7) kötés 487.5, buzakorpa kínálat 162.50. Irányzat kedvezőbb.

LEGUJABB

Vanderlip tanulmányuton

Bécs. (Eredeti távirat) Vanderlip, amerikai pénzügyi szakértő európai tanulmányutján ma Bécsbe érkezett Olaszország és Franciaország gazdasági és pénzügyi helyzetének tanulmányozása után. Bécsből Magyarországra, majd Romániába, onnét minden valószínűség szerint Törökországba megy. Az utazásának célja tájékozódást szerezni Európa általános pénzügyi helyzetét illetően.

Anglia korlátozza a hadihajók építését

London. (Eredeti távirat) Az angol felsőház egyhangulag elfogadta az alsóház azon törvényjavaslatát, mely a hadihajók korlátozásáról szól. E törvény korlátozza a hadihajók építését, módosítja a tengeri háborúra vonatkozó szabályokat s ezen szabályok megsértője ellen elrendeli a bünvádi eljárás megindítását.

Oroszország reális politikája

Berlin. (Eredeti távirat) Csicserin orosz külügyi népbiztos a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Szovjetország reális politikát akar folytatni, mely a harmadik Internacionáléval semmiféle összefüggésben nincs. A kommunista rendszer megvalósítására sohasem gondoltak és csak annak elveit akarják összeegyeztetni a reális lehetőségekkel. Csicserin végül cáfolja a „Temps”-nek állítását, mely szerint ő Leninről azt állította volna, hogy paralizált.

Készül az angol-francia szövetség

Páris. (Eredeti távirat) Poincaré kedden reggel visszatért Londonból és még délelőtti beszámolt a minisztertanácsnak a Lloyd George-val folytatott tárgyalásai eredményéről. A „Temps” szerint sikerült Poincarének a további tárgyalások számára kedvezőbb atmoszférát teremteni.

Páris. (Eredeti távirat) A francia kormány ma közölte a hágal konferencia elnökével, hogy megbizta Alphande és Pradelle szakértőket Hágában való képviselésével.

SPORT

* Breznik Sándort eltemették. A tragikus körülmények között elhalt footballista örök nyugalomra helyezése óriási részvét mellett ment végbe tegnap délután. Több mint 3000 ember tolongott a halottasházban és a ház előtt. A temetés programszerűen ment végbe. A menet élén a NAK mintegy száz főből álló csoportja, utána az OSKV, Makkabi és az NTK valamivel kisebb csoportja, a gyászokkal együtt az NTK-NAK zenekara ment, utánuk egy fehér ruhás leány két flu kíséretében koronát vitt egymásik egy gyászba vont footballabdát. A koporsó után Breznik Rajmund az elhunyt egyetlen hozzátartozója, barátaitól támogatva. Majd az egyesületek elnökségei a menetet a gyászoló novisadi sport közösség végtelen tömege zárta le. A sírnál dr. Popov, André Fürst, az OSKV elnöke Nagyfejű búcszóatla halottat majd a Nemzeti Sínház tagjaiból álló énekhar gyászénekekkel kísérelték.

* OSKV vezetősége felkéri a novisadi Sportegyesületek vezetőségét, hogy szombat este 9 órára a J Makkabi hivatalos helyiségében (Club kávéház) két-két delegáltat küldjön ki fontos megbeszélésre. Egyben kéri a novisadi birokait is, hogy ezen az összejövetelen részt vegyenek.

* Teniszversenyt rendez az NTK és az OSKV az Ariézi-férfő melletti újonnan átalakított tenispályákon. A verseny, mely e hó 29-én veszi kezdetét, s amelyben egy díj a Vojvodina bajnokságáért van kiírva, a következő számokból fog állni:

1. Férfi páros verseny a Vojvodina bajnokságáért; 2. Férfi — egyes verseny handicap; 3. Női egyes verseny handicap; 4. Vegyes-páros verseny handicap; 5. Női egyes verseny kezdők részére; 6. Férfi-egyes verseny kezdők részére; 7. Gyermekverseny.

Fiamann Péter versenyintéző ezúton felhívja a versenyen résztvevő szándékozó játékosokat és mindazon sportegyesületeket, melyek esetleg külön meghívót nem kaptak, hogy nevezésüket legkésőbb e hó 28-ig nála (Novisad, Temerin-ú. 26.) jelentés be.

Felelős szerkesztő: Dr. Szlezák Rezső.
Kiadótulajdonos: Fátih Ferenc és társai.

NÉMET FERENCZ
BANK- és TŐZSDEBIZOMÁNYOS
Budapest IV., Só-ú. 4.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.
Külföldi átutalások.
Tőzsdéi megbízások átvétele a budapesti és bécsi tőzsdékre
Külföldi megbízások a legpontosabban eszközöltetnek.
Házak gondnokságát a legjufényosabban vállalja.

Irodaszolga,

1-2

aki szerbül is tud, azonnal felvétetik „Magnezit” Szénsav-művek Novisad, Vásártér.

ULMANN és SELIGMANN

WIEN nemzetközi szállítványozás NOVISAD
 I. Judenplatz 6. Alapítva 1865. Wilsonov trg. 6.
 Tel. 69046. Schenker & Co. Tel. 413.

Évek óta fenáló jól megszervezett

vasuti gyorsgyűjtő-forgalmunkkal
és express-hajóforgalmunkkal

átveszünk mindennemű árunak az üzlet vagy raktár Wienből—Novisadra (esetleg házhoz szállítással) úgy darabárú mint kocsirakományban olcsó tételek mellett leszállítását. **Egész kocsirakományoknak vasuton vagy hajón való szállítását jutányos fix tételek mellett vállaljuk.** Beszerezzük a behozatahoz és elvámoláshoz szükséges összes okmányokat (legalizált számlákat, származási bizonyítványokat az Odobrenjeket a Narodna banknál.)

Az áruk megérkezése után a prenosokat azonnal kiszolgáltatjuk vagy kívánára a legjutányosabb költségek mellett elvállaljuk a küldemények gyors elvámolását és házhoz szállítását.

Szíves megbízásait áruknak Wienben vagy bármely külföldi városban való átvételére **kérjük** vagy **rövid uton (Tel. 413.) itteni képviselőnkhez juttatni** vagy pedig külföldi cégeinknél az általunk való szállítást annak módjával együtt (hajón vagy vasuton) előírni.

Elvállalunk tehát mindennemű szállítást, transitálást, elvámolást, valamint vámárak beraktározását wien és novisadi saját raktárainkban. 3008-4-15

Szabad vámraktár (Transitraktár)

Novisad, Zeljeznička ulica 105—107. szám, szemben a vasuti állomással, körülbelül száz kocsirakomány befogadóképességgel.

Különösen alkalmas magas vámtétel alá eső külföldi szállítványoknak transito beraktározására, melyek magában a raktárban kisebb részletekben is elvámolhatók és szükség szerint átvehetőek.

Továbbá oly vámküldemények beraktározására, melyek valamely akadály (okmányok, származási bizonylat, odobrenje hiánya, analízis stb.) miatt azonnal nem vámolhatók és az elvámolásig hivatalos vámraktárhelyet fenti raktárban lényegesen kedvezőbb díjtétellel tárolhatnak.

Nagyobb tételeknek hosszabb időre való betárolására megegyezés szerinti, különösen mérsékelt raktárdíjak.

Elvállalunk továbbá mindennemű szállítványozást, elvámolást, házhozszállítást, valamint belföldi áruknak külön raktárházunkban való betárolását. 3009-4-15

Prvo Jugoslovensko Transportno D.D.
 Schenker & Co. Novisad, Wilsontrg. 6. Telefon 413.

Apró hirdetések.

Eladó 1 SÖRAPPARÁT és ugyanott két ügyes KISZOLGÁLÓ LEÁNY cukrászda és étterem részére felvétetik. — Corso Pavillon, Novisad. 2-3

IZLÉSES NYOMTATVÁNYOKAT készít Novisadon a Gutenbergkönyvnyomda, Szabadság-tér 1. 1-10

APOLLO MOZGÓ

JUNIUS 22

Az üldözött.

Regényes történet 5 felvonásban.
 Főszerepben: MIA MAY.

Készíték mindennemű

CSERÉPEDÉNYT, Falburkolat lapokat,

építészeti és kerti Terakottát, Chamot lisztet és Chamot téglát minden alakban. — Cseréphályhát és konyhai tűzhelyet.

STEINER ADOLF, NOVISAD

Futaki-u. 57. szám. 3013-2-3

Uj lakás kiadó!

Egy szoba, előszoba és összes mellékhelyiségekkel a város közepén. Cím a kiadóhivatalban.

Rikkancsokat jó fizetéssel felvesz a
DÉLBÁCSKA kiadóhivatala

Gyakorlott 3041-3-3

Vasesztergályos

kerestetik állandó foglalkozásra. Ajánlatok a Fonó és Kötélverőgyár R. T. Odzaci, Bácska címére küldendők.

KULICIN

3004-7-10

biztos szer a szunyogcsipés ellen. Főlerakat: **JUGOVIĆ GYÓGYSZERTÁRA** Novisad, Jevrejska ulica 8-10.

Keveset basznált „Milord“ gyártmányu hintó és jókarban levő

Stráfkocsik

eladók. Bővebbet:

Gáspár Samu kocsigyártónál

Kazinczy-ut 20. szám. 3028-4 0

ARANY

és ezüstárak, zseb- és fali órák china ezüst tárgyak és evőeszközök nagy választékban a legolcsóbb árak mellett **ERTL BÁLINT** ékszerész és órásnál Novi Szad (Ujvidék.) — Egy fiatal **aranyműves segéd** azonnali belépéssel állást nyer. 3017-3-0

SEGÉD

rőfös-, divatáru szakmából megbízható elárusító, és elárusító lehetőleg kitanult szabónő kik a három nyelvet teljesen bírja jó

3012-3-3

LÖWINGER DIVATÁRUHÁZA, Novisad. Kralja Petra ulica broj 19.

Öfelsége**SÁNDOR KIRÁLY ESKÜVŐJE**

Junius hó 23. és 25-én
 péntek és vasárnap az

Erzsébet-ben

Junius hó 24-én
 szombaton az

Apollo-ban

lesz bemutatva.

Jegyek előreválthatók az „APOLLO“ irodájában.